

ROZWÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Piątek, dnia 26 września 1919 roku.

Z Warszawy i z biur ogłosz. warsz. ogłoszenia po „Rozwoju” przyjmuje wyłącznie Centralne Biuro Ogłoszeniowe Związku prasy prowincjonalnej — Zgoda Nr 1 w Warszawie.

Cena prenumeraty:

w ŁODZI:

Kwartalnie Mk. 14,40

Miesięczn. 4,80

Za roznośnienie

70 fen. miesięcznie.

Z przea. pocztową:

Kwartalnie Mk. 19,50

Miesięczn. 6,50

Kalendarzyk:

Piąt. 26.IX Cyprjana i Justyny

Sob. 27.IX Kozmy i Dam.

Niedz. 28.IX Wacława Kr.

Pon. 29.IX Michała Archanioła

Redakcja

w Łodzi

Al. Kościuszki 41.

TELEFON 28.

CENA OGŁOSZEN: Przed tekstem lub w tekście 2 marki za tekstem 65 fenigów, makrolegi i marka za większ pedtowy. Droższe ogłoszenia 10 fen. za wyrz. Najmniej 80 fen. Ogłoszenia zamiejscowe 10 procent drożej. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój”: w PABJANICACH u p. Groblińskiego, Nowy Rynek, Kiosk; w ZGIERZU u p. Lacha, Kiosk.

W niedzielę, dnia 28 września 1919 r. odbędzie się w Parku Tow. Akc. Kruscho i Ender w Pabjanicach

WIELKA ZABAWA OGRODOWA połączona z Wyścigami Konnymi (totalizator)

z Fantową Loterią na dochód Pabjanickiego Oddziału Towarzystwa Czerwonego Krzyża.

Początek o godz. 2 p.p.

2216n2

Szczegóły w programach.

Bliski termin plebiscytu na Śląsku Cieszyńskim.

Nastąpi on przed końcem bieżącego roku.

(Od wł. korespondenta)

Wiedeń, 25 września. — Z Paryża donoszą do „Kurj. Codz.”, że Rada najwyższa postanowiła, iż plebiscyt na Śląsku Cieszyńskim odbędzie się najpóźniej w czasie do końca bieżącego roku.

Pomieszczając powyższą wiadomość wyrażamy przeświadczenie, że niczem nieuzasadnioną zwłoką ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy

Śląska Cieszyńskiego obok wielkich szkód politycznych, jest źródłem z każdym dniem rosnących strat gospodarczych. Dla wszelkiego rodzaju przemysłu tamtejszego niepewność co do ostatecznej decyzji jest bowiem w skutkach fatalną.

Z drugiej strony żywiły wrogie Polsce zyskują na czasie dla zbrodniczej agitacji pod hasłem przygotowań do plebiscytu.

Państwowa Szkoła wiośnienna w Łodzi,

ul. Pańska 115.

2133 5

z wydziałem:

PRZĘDZALNICZYM, TRAKCJIM I FABIARSKO-WYKONCZALNICZYM.

Zapisy kandydatów ze świadectwami z ukończenia 4 klas Szkoły Średniej lub z ukończenia 7 oddziałów Szkoły Powszechnej przyjmuje Kancelaria Szkoły, Pańska 115 (gdzie obecnie Sąd Okręgowy), pokój Nr. 26 codziennie (prócz niedziel i świąt) od godziny 10 rano do 1 popołudniu.

Dyrektor Szkoły A. Trojanowski.

Konwencja francusko-polska w sprawie emigracji robotników polsk. do Francji.

Warszawa, 25 września (PAT.) Od lutego 1919 roku ministerjum pracy i opieki społecznej prowadziło pertraktacje z rządem francuskim celem zawarcia konwencji emigracyjnej francusko-polskiej w sprawie skierowania do Francji pewnej części naszych bezrobotnych. Główną uwagę zwracało ministerjum na przygotowanie i zorganizowanie opieki nad polskim robotnikiem, który, emigrując na własną rękę, byłby częstokroć narażony na wyzysk i stratę.

Konwencja uzyskała aprobatę, poczem została przez delegowanych przedstawicieli obu rządów podpisana.

Praktyczne zastosowanie konwencji nastąpi w najbliższym czasie po szczegółowym sprecyzowaniu warunków umów najmu. Chodzi tu głównie o kontrakty do robót na obszarach zniszczonych. Robotnicy tam zatrudnieni otrzymają tam utrzymanie i mieszkanie.

Przedmiotem pertraktacji jest obecnie wysokość sumy straconej na utrzymanie oraz ściśle określenie ilości poszczególnych produktów, przypadających na głowę.

Konwencja emigracyjna francusko-polska dzieli się na 3 części:

Część pierwsza to przepisy ogólne, równające robotników, zapewniające im opiekę na zasadzie ustaw obowiązujących w obu krajach, oraz na zasadzie układów specjalnych. W tym celu wypracowano 3 wzory umów najmu apro-

bowanych przez oba rządy, dla robotników przemysłowych, rolnych i robotników do odbudowy kraju.

Część druga konwencji omawia emigrację jednostkową, zastrzegając robotnikom samorzutnie emigrującym prawo wstępu do kraju imigracyjnego bez specjalnego pozwolenia ze strony rządu tego kraju. Robotnicy posiadający kontrakty zgodne z zasadami konwencji będą swobodnie udawali się do miejsc pracy. Robotnicy nie posiadający kontraktu lub posiadający kontrakty przeciwne konwencji, będą, o ile nie mają własnych środków na podróż, skierowani do bezpłatnych schronisk dla emigrantów, które, będąc równocześnie biurami pośrednictwa pracy, znajdą zajęcie odpowiadające ich kwalifikacjom i na warunkach zgodnych z konwencją. Oba rządy zobowiązują się wzajemnie porozumieć w drodze dyplomatycznej, gdyby stan na rynku pracy nie dozwolił dostarczać pracy imigrantom, przybywającym samorzutnie, w celu ich uprzedzenia i ostrzeżenia lub gdyby stan na rynku pracy jednego z krajów nie mógł dostarczyć sił roboczych krajowi drugiemu bez szkody dla koniunktury miejscowej.

Część trzecia omawia kontraktowanie zbiorowe, które odbywać się ma w kraju emigracyjnym za zezwoleniem jego rządu. Oba rządy mają zastrzeżone prawo wyboru miejscowości, z których mają być werbowani i do których mają być kierowani robotnicy.

Liczba robotników każdej kategorii kontraktowanych zbiorowo, ma być ustalona wspólnie w komisji zbierającej się kolejno w Paryżu i Warszawie. Będzie tutaj brana pod uwagę opinia krajowego komitetu doradczego ze współdziałaniem przedstawicieli pracodawców i robotników (w Polsce Rada Pracy). Kontraktowanie zbiorowe będzie się odbywało w Polsce wyłącznie za pośrednictwem państwowych urzędów pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami.

Sprawy techniczne, jak organizacja przewozu i stosowanie przepisów sanitarnych będą ustalone przez oba rządy w miarę potrzeby.

Przewidywane są następujące konwencje dodatkowe: 1) pocztowa w sprawie przesył oszczędności do kraju, 2) ubezpieczeniowa w sprawie wypłaty renty tytułem odszkodowania za niezdolność do pracy.

Rezultaty zakazów.

W obwieszczeniu z dnia 19 bm. Urząd walczył z lichwą i spekulacją stwierdza, że przed zakazem wypięku, chleb sprzedawano w mieście po mk. 1.60 do 1.80, obecnie zaś sprzedawcy chleba biorą zań 4 mk. za funt.

Kto obserwował życie nasze w czasie wojny, musi przyznać, że rezultatem każdego rozporządzenia, ograniczającego handel jakimkolwiek artykułem, było nadmierne podniesienie się ceny, a nawet momentalne znikanie danego artykułu ze sklepów, wykupywanie i gromadze-

Bolszewicy nadal bezskutecznie atakują wojska nasze.

Warszawa, 25 września. (PAT.) Komunikat sztabu generalnego wojsk polskich.

Front litewsko-białoruski. Na zachód od Mozyrza nieprzyjaciel większymi siłami atakuje nasze pozycje. Pod Babunicami, Galią Rudną i Wyszatowem walki w toku.

Na całym froncie zwykła wymiana strzelców. Front wołyński. Bolszewicy zatakowali na-

sze pozycje pod Zacerkowien na południe od Olewska, przyjęci jednak ogniem karabinów maszynowych i artyleryjskim wycofali się w płocznę na Kiszyń. Oddziały kawaleryjskie wyrzuciły nieprzyjaciela z Zabary i Głanczy, który wycofał na rzekę Uhorcz.

W zastępstwie szefa sztabu generalnego
Haller. pubk.

Naczelnik Państwa do gen. Henrysa.

Warszawa, 25 września. Z powodu wzięcia wojsk generała Hallera do wojsk polskich Naczelnik Państwa wystosował do generała Henrysa dłuższy list, w którym w serdecznych słowach podnosi zasługi niespożyte organizatorów armii polskiej na obczyźnie, generałów Archinarda oraz Hallera, i składa gorące podziękowanie braterskiemu, rycerskiemu i mężnemu narodowi francuskiemu za życzliwą go-

ściłą i szlachetną pomoc, jaką tej armii okazywał.

W odpowiedzi na list ten gen. Henrys zaznaczył wspaniały wysiłek w tworzeniu zjednoczeniu armii polskiej, którego energię podziwiali aljanci, podkreślił olbrzymie zasługi Naczelnika Państwa oraz zapewnił o gorących uczuciach braterskich, jakie żywi Francja dla bohaterstwa narodu polskiego.

Ludność Wołynia żąda przyłączenia do Polski.

Warszawa, 25 września (PAT). Dnia 24 go bm. przybyła do Warszawy delegacja ludności wołyńskiej. Delegacja zamierza udać się do Naczelnika Państwa, Sejmu, Ministerstwa spraw zagranicznych i zarządu cywilnego ziem wschodnich z przedstawieniem następujących żądań 3 powiatów wołyńskich. 1) Przyłączenie Wołynia do Rzeczypospolitej Polskiej, 2) zmiana stosunków administracyjnych przez obsadzenie stano-

wisk ludźmi cieszącymi się zaufaniem u ludności, 3) wprowadzenie na Wołyniu praw obowiązujących w Rzeczypospolitej ze szczególnym uwzględnieniem stosunków rolnych, a w szczególności ustanowienie komisji rolnej dla uregulowania zatargu na tle agrarnym i komisji rozjemczej dla spraw służby folwarcznej. Prócz tego przedstawi delegacja swoje dezyderaty w sprawie odbudowy kraju.

Tymczasowość obecna zabija Polskę.

Koniecznym jest więc wykonanie traktatu — wzywa ententę premier Polski.

Paryż, 25 września (PAT.) Współpracownik dziennika „Intransigeant” odbył wywiad z Paderewskim, który wskazał na przykrą sytuację, w jakiej znajduje się jeszcze Polska. Premier złożył hołd Francji, która zrobiła wszystko, co mogła dla Polski, powiedział jednak, że rzeczą niecierpiącą zwłoki jest konieczność wykonania traktatu pokojowego, bo takie były jego słowa:

„żyjemy w prowizorium, które nas zabija”. — W szczególności Paderewski protestował przeciw postępowaniu Niemców na Górnym Śląsku i wyraził nadzieję, że sojusznicy w końcu zrozumieją, że jest rzeczą niezbędną wysłać tam komisję międzysojuszniczą, uposażoną we władzę zarządzania, aby polakom na miejscu stała się sprawiedliwość.

Groźny dla Polski sojusz bałtycki z bolszewikami.

Stanowisko ententy może zmusić Polskę do rozejmu z bolszewikami.

(Od własnego koresp.)

Warszawa, 25 września. — Sfery polityczne Warszawy zaniepokojone są naradą ni o zawieszeniu broni między Litwą, Estonią i Łotwą a bolszewikami rosyjskimi. Zachodzi obawa, że rezerwy bolszewickie zostaną przeniesione na front polski.

Istnieje zamiar zwrócenia się do ententy, aby swoimi wpływami uniemożliwiła jednostronne uchwały państw bałtyckich, ostrze których zwrócone będzie także przeciw Polakom.

Warszawa, 25 września — Wobec agitacji prasy lewicowej na rząd w kierunku zakończenia wojny na wschodzie pisma warszawskie podnoszą, że Polska na Wschodzie broni nie tylko

siebie, ale całej Europy przed załamaniem bolszewizmu, będącego najazdem na Polskę. Gdyby nie Polska, Europa cała byłaby już zalana zarazą bolszewicką. Rozruchy i strajki komunistyczne w Polsce — to także droga do najazdu Rosji i Niemiec na ziemie polskie.

Rządy koalicji jednak tego dobrze nie rozumieją, chociaż wiedzą dobrze o brakach, jakie cierpią nasze wojska, ale zarządzać temu nie chcą. Tak dłużej być nie może.

Jeżeli rządy ententy dość wcześnie temu nie zarządzą, będzie Polska musiała zaprzestać wojny na wschodzie i zawrzeć rozejm z sowietami. — Czy to koalicji wyjdzie na dobre, nie wiadomo.

Sprawy polskie.

Dzieło zjednoczenia Polski.

Cieszyn, 25 września (PAT.) Na dzisiejszym plenarnym posiedzeniu rady narodowej zapadła następująca uchwała: Ze względu na łączność stosunków Ks. Cieszyńskiego, Śląska Górnego, okręgu Chrzanowskiego i Zagłębia Dąbrowskiego pod względem gospodarczym i kulturalnym uchwała rada narodowa dążyć wszelkimi siłami do zjednoczenia tych części Polski w jedną administracyjną całość w obrębie państwa polskiego z zarządzeniem administracyjnym, uwzględnia-

jącą odrębność tych dzielnic. Wzywa się posłów śląskich, aby w tym duchu w Sejmie pracowali.

Sejm zwołany na 1 października.

Warszawa, 25 września (PAT.) Konwent seniorów pod przewodnictwem marszałka sejmu Trąpczyńskiego postanowił na dzisiejszym zebraniu jednomyślnie odbyć pierwsze posiedzenie sejmu już dnia 1 października o godzinie 4-ej po południu. Głównym powodem tej uchwały było przeświadczenie, że dzisiejszy system

aprowizacyjny musi ulegać zmianom, aby nie być wyżywieniem kraju. Dla przygotowania przyszłych posiedzeń plenarnych komisja aprowozacyjna ma odbyć zebranie swoje już 29 i 30 września. Sprawa organizacji ma stanąć na porządku pierwszego posiedzenia sejmowego. Komisja wyraziła życzenie, aby posiedzenia plenarne najbliższej sesji celem intensyfikacji w komisji nie odbywały się tak często, dojad.

Plebiscyt w Galicji Wschodniej.

Ljon, 25 września (PAT.) Najwyższe zająmowała się wczoraj sprawą Galicji Wschodniej i orzekła, że odcinek zachodni Galicji wschodniej **definitywnie przyznany** Polsce. Główna Lwowa dostanie się pod zarządek tylko tymczasowo. **Definitywnie plebiscyt w Galicji wschodniej.**

W przededniu plebiscytu.

Cieszyn, 25 września (PAT) Dnia 25 września otwarte zostało biuro głównego komitetu plebiscytowego; wchodził dr. Kunicki, jako przewodniczący, jako sekretarze dr. Jarosz, Jarosław i ks. Sciskala.

Podstępne plany niemieckie.

Berlin, 24 września (PAT.) Komisja naukowego zgromadzenia narodowego obradowała nad sprawą Górnego Śląska i rozszerzenia samorządu prowincjonalnego. Przyjęto projekt ustawy w sprawie utworzenia prowincji Górnego Śląska w brzmieniu, proponowanemu przez Komitet. Według tego projektu Śląsk ma być podzielony na Górny Śląsk i Dolny Śląsk. Usawa ta wejść w życie 1 kwietnia r. p. (Mamy błogą nadzieję, że zastosowywać jej Niemcy nie będą. Przep. Red.)

Węgiel na Górnym Śląsku.

Wiedeń, 25 września (PAT). Pod przewodnictwem Ryszarda Müllera odbyło się wczoraj po południu zebranie rady wykonawczej Górnego Śląska.

Według sprawozdania zapas węgla na Górnym Śląsku w dniu 1 lipca 1917 roku wynosił 193,000 ton, dnia 1 lipca 1918 r. — 150,000 ton, dnia 1 lipca 1919 r. — 551,000 ton, a w tym to zapas od 1 lipca do 1 października wynosi do 588,000 ton. Skutkiem tego nagromadzenia cierpi produkcja węgla. Robotnicy są zdania, że brak węgla wywołany został politycznym brakiem.

Rząd sztucznie spowodował brak węgla, aby nie oddać entencie ilości węgla, wynikającej z traktatu, oraz aby zmusić robotników do 8-godzinnego dnia pracy.

Ponadto Noske chciał udowodnić, że zwiększenie Reichswehr na czas do wiosny 1920 roku będzie kosztować 400,000 żołnierzy.

Monopol państwowy na walutę zagraniczną.

Warszawa, 25 września. (PAT.) Powołanie się na rozporządzenie ministra skarbu w sprawie utworzenia państwowej centrali dewizowej dnia 23 bm. „Moaitor Polski nr. 215” ogłasza, że państwowa centrala dewiz ogłasza, że wszelkie transakcje z następującymi walutami: funty angielskie, dolary, franki francuskie, szwajcarskie, belgijskie, liry, floreny holenderskie, leje rumuńskie, korony szwedzkie, norweskie i duńskie, korony stemplowane austriacko-niemieckie, czeskie, mogą być wykupywane wyłącznie pośrednictwem państwowej centrali dewizowej. Rząd państwowej centrali dewiz na podstawie artykułu 12 powyższego rozporządzenia ogłasza, że transakcje niewymienionemu wyżej walutom są aż do odwołania dozwolone.

Wojna z Poznania.

Warszawa, 25 września. (PAT.) Ministerstwo aprowozacji uzyskało w Poznaniu na potrzeby konsumpcyjne byłej Kongresówki i województwa polskiego, Kresów, Śląska Cieszyńskiego i województwa 500 wagonów cukru surowego. Ilość ta jest bardzo oszczędna, gospodarce pozwala natomiast zaspościć najszybszymi sposobami wycieczki do czasu otrzymania cukru z dziennej nowej kampanii cukrowej.

Alfred Krusche

Doktor medycyny,

**Prezes Towarzystwa Lekarskiego, Prezes Pogotowia Ratunkowego i Prezes Zarządu Straży Ogniovej Ochotniczej
zmarł dnia 24 września r. b., przeżywszy lat 61.**

Wyprowadzenie drogich nam zwłok nastąpi w sobotę, dnia 27 września r. b., o godz. 1-ej po poł. z kościoła św. Jana na stary cmentarz ewangelicki, o czem zawiadamia krewnych, przyjaciół i znajomych w smutku pogrążona

2211 1

RODZINA,

W środę, dnia 24-go września r. b. zmarł czcigodny prezes naszego zarządu

doktor med.

ALFRED KRUSZE

Przeszło lat 20 zmarły pracował z poświęceniem się dla dobra bliźniego w zarządzie instytucji naszej i w ostatnich latach stał na czele jej.

Wielce pożyteczna praca Jego, która się znacznie przyczyniła do rozwoju straży ogniovej, oraz uprzejmość i szczerłość wobec wszystkich bez wyjątku członków, zapewniają Mu w naszych szeregach chwalebna pamięć.

Niech Mu ziemia lekka będzie!

**Zarząd i Komenda
Łódzkiej Straży Ogniovej Ochotniczej.**

2220 1

